

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

26 april 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Vraag om uitleg van mevrouw Elke Roex tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen van de fiscale aftrekbaarheid van buitenschoolse kinderopvang georganiseerd in schoolgebouwen door derden

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het beleid inzake toekenning van fiscale attesten voor buitenschoolse kinderopvang

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gezondheidsrisico's van afvalstorten

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het uitbreiden van screeningsprogramma's in het kader van kankerpreventie

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Dinsdag 26 april 2005

Voorzitter: de heer Luc Martens

– *De vragen om uitleg worden gehouden om 14.08 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Elke Roex tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen van de fiscale aftrekbaarheid van buitenschoolse kinderopvang georganiseerd in schoolgebouwen door derden

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het beleid inzake toekenning van fiscale attesten voor buitenschoolse kinderopvang

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Roex tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen van de fiscale aftrekbaarheid van buitenschoolse kinderopvang georganiseerd in schoolgebouwen door derden, en van de heer Dehaene tot minister Vervotte, over het beleid inzake toekenning van fiscale attesten voor buitenschoolse kinderopvang.

Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik heb over dit onderwerp al eens een actuele vraag gesteld, maar vind het nodig om er nog eens op terug te komen naar aanleiding van de preciseringen die in de omzendbrief zijn opgenomen.

De wet van 6 juli 2004 houdt een verruiming in van de maatregel van de fiscale aftrekbaarheid van uitgaven voor kinderopvang. Daardoor is niet

alleen kinderopvang tot drie jaar fiscaal aftrekbaar, maar ook de opvang van kinderen tot 12 jaar. De uitgaven moeten betaald zijn aan instellingen die worden erkend, gesubsidieerd of gecontroleerd door Kind en Gezin, kinderdagverblijven of zelfstandige opvanggezinnen die onder toezicht staan van Kind en Gezin, of aan kleuter- of lagere scholen.

In een omzendbrief aan de kleuter- en lagere scholen werden de voorwaarden vastgelegd voor de aftrekbaarheid van uitgaven. Hierbij wordt gesteld dat enkel uitgaven die worden betaald aan scholen zelf en opvang die is geregeld via een overeenkomst tussen de school en de ouders, fiscaal aftrekbaar zijn. De IBO's die erkende instellingen zijn, genieten uiteraard ook van dit systeem.

Vlaanderen heeft inzake buitenschoolse kinderopvang gekozen voor een meersporenbeleid. Concreet betekent dit dat meerdere initiatiefnemers actief kunnen zijn in het aanbieden van buitenschoolse kinderopvang. In de huidige interpretatie van de wet komt echter slechts een klein deel van de opvang in aanmerking voor fiscale aftrekbaarheid, met name die vormen die worden georganiseerd door scholen zelf en de opvang in IBO's.

De VVSG is ervan overtuigd dat de huidige regeling in de praktijk zal leiden tot een aantal absurde situaties. Ik geef twee voorbeelden. In een eerste voorbeeld voorziet een gemeente in buitenschoolse opvang voor verschillende scholen, zoals een vrije en een gemeenteschool. In de huidige interpretatie is de gemeente inrichtende macht van de gemeenteschool en zal de fiscale aftrekbaarheid daar gelden. Die geldt echter niet voor de leerlingen in het vrije onderwijs. Een tweede voorbeeld gaat over een school waar de opvang in de school

Roex

is toevertrouwd aan een vzw of oudercomité. Ook in dat geval is er geen fiscale aftrek mogelijk. De VVSG vraagt daarom een verruiming van de aftrek van kosten voor opvang die wordt ingericht in scholen en die, naast door de school zelf, ook wordt ingericht door andere rechtspersonen zoals een OCMW, gemeentebestuur of vzw.

Deze vraag werd gevolgd door een aankondiging van een voorstel tot wetswijziging van CD&V, waarbij ook feitelijke verenigingen in het toepassingsgebied worden opgenomen. Ik heb het voorstel zelf nog niet gelezen, maar enkel de artikels erover in de krant. Het baart me niettemin zorgen omdat het de deur openzet voor een legalisering van opvanginitiatieven die in de feiten niet onder de controle van Kind en Gezin vallen. Deze initiatieven voldoen wel aan de meldingsplicht, maar er is geen controle door Kind en Gezin. Ik noem dit legalisering, omdat het voor de ouders om een officieel initiatief gaat omwille van de fiscale aftrekbaarheid.

Het is niet realistisch te denken dat opvang die in scholen wordt ingericht maar wordt georganiseerd door derden, in aanmerking komt voor erkenning door Kind en Gezin. Dat kost te veel geld en de erkenningsnormen zijn niet aangepast aan de schoolse setting. Mijns inziens is het wel denkbaar om een aangepaste regeling van attesten van toezicht op te maken, zoals dat in de voorschoolse kinderopvang al bestaat. Dit kan vermijden dat grote financiële investeringen worden gevraagd van de initiatiefnemers inzake infrastructuur en personeel, en dat die aan de ouders worden doorerekend.

Ik pleit niet voor een streng kader voor attesten van toezicht, maar wel voor een middel dat toezicht van Kind en Gezin garandeert. Het is voor een ouder belangrijk om weten dat een opvanginitiatief wordt gecontroleerd door een of andere overheid: hetzij door de school zelf en dus de minister van Onderwijs, hetzij door Kind en Gezin. Ik vraag dat rekening wordt gehouden met de specifieke context waarin kinderopvanginitiatieven werken. In steden bijvoorbeeld is er vaak een probleem van infrastructuur. Het is niet zo evident te voldoen aan de normen van de IBO's omdat de infrastructuur er nu eenmaal niet is. De regeling zou mogelijk moeten maken dat binnen

de schoolcontext en binnen de bestaande infrastructuur, goede buitenschoolse initiatieven worden opgezet.

Mevrouw de minister, bent u bereid om te werken aan dergelijke attesten van toezicht met een lage instapdrempel, of verkiest u het federale voorstel waarbij Vlaamse opvanginitiatieven intreden via een federaal achterpoortje? Welke andere mogelijke oplossingen ziet u?

In Wallonië valt de speelpleinwerking onder het ONE. In Vlaanderen is dat niet het geval, waardoor de uitgaven voor de speelpleinwerking in Vlaanderen niet fiscaal aftrekbaar zijn, en in Wallonië wel. Is die discriminatie tussen Vlaamse en Waalse ouders volgens u geoorloofd? Welke oplossingen wilt u hiervoor bieden?

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mevrouw de minister, ook ik heb een vraag over dit onderwerp, zij het met een iets andere klemtoon. Ik zal niet herhalen over welke verschillende wetgevingen het gaat en hoe die tot stand zijn gekomen. Ouders kunnen nu fiscale attesten krijgen voor kinderen tot twaalf jaar die worden opgevangen en waarvoor een vergoeding wordt betaald. In Vlaanderen reikt Kind en Gezin deze attesten uit. In Wallonië is het de zusterorganisatie van Kind en Gezin die dat doet, en bij de Duitstalige Gemeenschap is het de Executieve.

Op het terrein rijzen er echter vragen over wat men nu precies verstaat onder 'uitgaven betaald aan kinderopvang'. Verder moet er een aanknopingspunt worden gevonden met het begrip 'gecontroleerd door Kind en Gezin'. Daarover heerst onduidelijkheid. Moet er in ieder geval niet van worden uitgegaan dat die organisaties die zich aanmelden bij Kind en Gezin niet vallen onder de nieuwe wetgeving en dus geen attesten moeten krijgen van Kind en Gezin? Verder werd ons gesignaleerd dat, indien een oudercomité kinderopvang zou organiseren, er problemen kunnen rijzen met het verlenen van die attesten. Blijkbaar is Wallonië daar iets flexibeler in. Het voorbeeld van de speelpleinwerking is ons ook gesignaleerd.

Mevrouw de minister, hoe moet de zinsnede 'uitgaven betaald aan' worden geïnterpreteerd? Volgens mij is daaraan voldaan zodra iemand betaalt voor opvang, wat betekent dat men die attesten

Dehaene

niet kan gebruiken om een soort kwaliteitscontrole te doen. Daarmee heb ik evenwel niet gezegd dat kwaliteit niet belangrijk is. Voldoen niet alle instellingen die de meldingsplicht moeten naleven aan de voorwaarde 'gecontroleerd worden door Kind en Gezin'? Welke normen gebruikt Kind en Gezin om die instellingen te controleren?

Beschikt Kind en Gezin over enige beoordelingsvrijheid voor het uitreiken van die attesten? Zo ja, in welke mate en zin maakt Kind en Gezin gebruik van deze ruimte? In welke zin mag het uitreiken van fiscale attesten als een kwaliteitsinstrument worden beschouwd? Is over dit dossier reeds overleg gepleegd met de federale overheid? Zo ja, wat waren de resultaten hiervan? Hebt u aanwijzingen dat de Franse Gemeenschap minder streng is bij het verlenen van dergelijke attesten? Wat zult u verder doen in dit dossier?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mevrouw de minister, ik wil me aansluiten bij deze vragen, zij het dat ik iets genuanceerder wil zijn dan mevrouw Roex, tenzij ik haar verkeerd heb begrepen.

Het is positief dat de federale overheid heeft beslist de fiscale aftrekbaarheid uit te breiden tot de opvang van kinderen tot en met twaalf jaar, dus de buitenschoolse opvang. Terecht heeft Vlaanderen in het verleden steeds een meersporrenbeleid gevoerd inzake de kinderopvang en de buitenschoolse opvang. U zet dat beleid voort. In Vlaanderen zijn er zeer veel initiatieven voor kinderopvang, iedereen zal dat beamen. Niet alle initiatieven voor buitenschoolse opvang komen echter in aanmerking voor fiscale aftrekbaarheid, omdat ze niet onder het toezicht staan van Kind en Gezin. Dat lijkt me opnieuw een fiscale discriminatie van gezinnen. Soms moeten gezinnen noodgedwongen een beroep doen op andere vormen van kinderopvang, omdat er in hun gemeente, dorp of wijk geen buitenschoolse opvangmogelijkheden zijn onder het toezicht van Kind en Gezin. Zij kunnen dat niet fiscaal in rekening brengen. Daarom wil ik u vragen dat u zou overleggen met uw federale collega's om een en ander te regulariseren. Dit is immers jammer genoeg federale materie.

Ik heb veel respect voor de werking en de prestaties van Kind en Gezin. Er zijn andere dossiers, maar wat het organiseren van de kinderopvang betreft, ga ik geen kritiek leveren op deze instelling. Toch wil ik ervoor pleiten dat niet alleen initiatieven onder het toezicht van Kind en Gezin in aanmerking zouden komen, zoals terecht werd gesuggereerd door de heer Dehaene: scholen of oudercomités moeten ook initiatieven kunnen nemen. Uiteraard moet dat gebeuren tegen vergoeding. Men kan niet van leerkrachten en het schoolpersoneel verwachten dat ze na 4 uur ook nog inspanningen leveren. Uiteraard moeten de ouders voor deze vorm van opvang betalen, en uiteraard moet er voldoende kwaliteitscontrole zijn. Over dat laatste kunnen we het allemaal eens zijn.

Ik pleit ervoor de mogelijkheden voor initiatieven ruimer te maken. We mogen ons niet beperken tot de initiatieven die onder toezicht van Kind en Gezin vallen. Natuurlijk moeten de andere initiatieven ook worden gecontroleerd. We moeten de kwaliteit bewaken en financiële misbruiken vermijden. Die andere initiatieven moeten eveneens de mogelijkheid krijgen om fiscale attesten uit te schrijven. We moeten eens nadenken over deze uitbreiding van het systeem. Ik besef uiteraard dat we hier vandaag niet snel een beslissing over kunnen nemen. We moeten er gewoon eens over nadenken om de initiatieven die niet onder Kind en Gezin ressorteren, mits ze aan de gestelde voorwaarden voldoen, eveneens in aanmerking te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de voorzitter, ik zou me bij deze vragen om uitleg willen aansluiten. In januari 2005 heb ik de minister van Onderwijs immers al een actuele vraag over dit onderwerp gesteld.

Volgens mij heeft de federale overheid een positieve maatregel genomen. De scholen reageren evenwel zeer bezorgd, want ze proberen momenteel al opvang in te richten. Eigenlijk werken ze in dit verband niet volledig wettelijk. Indien de scholen aan alle wettelijke voorschriften moeten voldoen, moeten ze de factuur volledig naar de ouders doorschuiven.

Helsen

Steeds meer scholen vragen zich af of ze in de toekomst nog zelf kinderopvang zullen kunnen aanbieden. Ze krijgen geen personeel of werkmiddelen voor de organisatie van kinderopvang. In feite gebruiken ze hiervoor momenteel werkmiddelen die eigenlijk voor het onderwijs bestemd zijn. Dit kan de bedoeling niet zijn.

Indien de scholen het personeel voor de kinderopvang wettelijk moeten aanwerven, moeten ze de factuur wel naar de ouders doorschuiven. Dit plaatst de scholen in een problematische situatie. Ouders zullen hun schoolkeuze in de toekomst niet enkel op basis van het pedagogisch project, de studiebegeleiding of het aanbod aan bepaalde lessenspakketten van een bepaalde school maken. Ze zullen zich tevens op de aanwezigheid en op de kostprijs van de kinderopvang baseren. Het kan de bedoeling niet zijn dit element een belangrijke rol in de schoolkeuze te laten spelen.

Mevrouw de minister, volgens mij uiten de scholen een terechte bezorgdheid. In welke mate bent u bereid om gemeentebesturen te stimuleren om IBO's op te richten? Bepaalde gemeentebesturen hebben dit initiatief in het verleden reeds genomen. Het onderwijs heeft hier positief op gereageerd. Dankzij de IBO's is voor alle scholen in die gemeenten een voor- en naschoolse kinderopvang gerealiseerd. Indien de organisatie van de opvang aan de afzonderlijke scholen wordt overgelaten, dreigen de scholen met een bijkomende concurrentiële factor te worden geconfronteerd. Dit is niet wenselijk. In welke mate hebt u hierover al overleg met de minister van Onderwijs gepleegd? Tenslotte moeten de scholen de gevolgen van de genomen maatregelen dragen.

De heer Luc Martens: Ik zou me zelf ook bij deze vragen om uitleg willen aansluiten. De ontstaansgeschiedenis van de IBO's en de problematiek van de voor- en naschoolse opvang zijn me immers behoorlijk bekend.

De IBO's zijn in de periode tussen 1995 en 1999 ontstaan. Wij hebben toen heroïsche discussies met de partij van mevrouw Roex gevoerd. Tijdens die ideologische discussies heeft de toenmalige SP te allen prijze geprobeerd om bepaalde spelers, in het bijzonder de scholen, buiten beeld te

houden. De IBO's zijn uit tewerkstellingsprojecten gegroeid. Pas naderhand zijn de maatschappelijke behoeften het uitgangspunt geworden. Wij hebben steeds geoordeeld dat de nood enkel door een breed spelersveld kan worden aangepakt. De vraag is natuurlijk of de meldingsplicht volstaat. Kind en Gezin heeft hoge kwaliteitseisen ontwikkeld. Deze eisen vormen de basis van de erkenning en de subsidiëring. Het is maar de vraag of deze eisen nog voor alle spelers haalbaar zijn.

We moeten ons realistisch opstellen. De discussie over de fiscale aftrekbaarheid zou een hefboom kunnen vormen om bepaalde zaken in een open perspectief te plaatsen. Ik neem aan dat de geesten momenteel opener zijn en die zaken niet langer verkrampd willen benaderen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, aangezien de discussie wordt opengetrokken, zal ik me ook even met de zaak bemoeien. In de jaren negentig woedde er een discussie over de regelgeving voor de IBO's. In mijn functie bij de VVSG heb ik tegen die regeling gestreden. Ze was zo strikt dat het voor lokale besturen bijna niet mogelijk was om te voldoen aan de normering.

De bedoeling was een grotere capaciteit aan kinderopvang te bekomen. Wij waren het niet eens met de buitenschoolse organisatie. IBO staat voor Initiatieven Buitenschoolse Opvang. Het gaat om het scheiden van de schoolse en de naschoolse activiteit. Nu gaat de discussie over de brede school, waarbij we vaststellen dat er opnieuw een integratiebeweging is.

We zijn er met zijn allen van overtuigd dat de school, het schoolgebouw en de schoolomgeving, de mensen die er werken, deel uitmaken van de gemeenschap. Ik betreur ook dat niet-schoolse elementen vaak bepalend zijn bij de schoolkeuze. Vaak gaat het om andere dan louter pedagogische argumenten. Of we het nu fijn vinden of niet, we leven nu eenmaal in een postmoderne samenleving.

Na zoveel jaar discussies moeten we misschien een tussenweg zoeken om een zo goed mogelijke kwaliteit van kinderopvang te krijgen. We moeten er daarenboven voor zorgen dat ze betaalbaar en functioneel is, en daarvoor moeten we de – mis-

Caron

schien – goedbedoelde denkbeelden en principes loslaten. Een zo goed mogelijke kwaliteit moet worden gekoppeld aan het maximaliseren van het aantal kinderen dat moet worden opgevangen.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik heb nog een andere bedenking die sommige mensen misschien niet leuk vinden. Ik ben tegenstander van de fiscale aftrek van de kinderopvang. Ik ben zelf vader van vijf kinderen. Ik heb dan ook profijt gehaald uit die maatregel. Het is echter niet eerlijk dat ik daar voordeel uit haal. De fiscale maatregel is een regeling die in eerste instantie tegemoetkomt aan mensen die rijk zijn.

Wat fantastisch is aan de IBO-regeling en de andere reglementering is dat ze inkomensgerelateerd zijn. Vanuit een rechtvaardigheidsbeginsel ben ik een voorstander van een inkomensgerelateerde betaling van de kinderopvang en tegen een fiscale aftrek ervan. Als we de goede zaken van het ene verbinden met die van het andere, hebben we morgen een schitterende kinderopvang.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, we betrachten niet alleen een evenwicht bij de kwaliteit en de kwantiteit van de kinderopvang, maar ook in het welzijns- en gezondheidsdomein in het algemeen.

Mijnheer Caron, u bent geen voorstander van de fiscale aftrek, maar wij vinden de verruiming wel een goede zaak. Ze betekent een belangrijke stimulans bij de combinatie tussen werk en gezin. In de studies daarover staat dat dit de belangrijkste uitdaging is waar we een antwoord op moeten geven. De fiscale aftrekbaarheid is daarbij maar een klein aspect, maar ze zal niet alles oplossen. Voor sommige tweeverdieners kan ze wel een stimulans betekenen om de combinatie mogelijk te maken.

Het probleem is dat er onduidelijkheid is gerezen over de interpretatie en de uitvoering van de nieuwe wetgeving. De federale overheid heeft geen overleg gepleegd met de gemeenschappen, die verantwoordelijk zijn voor de kinderopvang. De aftrekbaarheid wordt verruimd, hoewel er

geen overleg werd gepleegd met de instantie die de opvang organiseert en er verantwoordelijk voor is. Dat leidt uiteraard tot problemen.

Ik heb Kind en Gezin de opdracht gegeven om, samen met de administratie van Onderwijs, aan te geven wat de knelpunten zijn. Die knelpunten worden overgemaakt aan de bevoegde federale minister, de heer Reynders. We zullen hem tegelijkertijd expliciet vragen hierover overleg te plegen, zoals ons ook was beloofd. We willen ook een exacte interpretatie van het begrip 'uitgaven betaald aan', want anders zullen er problemen rijzen.

Er wordt terecht verwezen naar de bestaande onduidelijkheid over met name de vorm van kinderopvang die attesten kan uitschrijven. Niet alle ouders die een beroep doen op die opvang kunnen genieten van deze fiscale aftrek. Dat kunnen we niet tolereren.

Er zijn vandaag geen problemen voor die initiatieven die erkend en gesubsidieerd worden of die een attest hebben gekregen van Kind en Gezin. Er is wél een probleem voor de initiatieven die enkel gemeld zijn. Die worden immers niet gecontroleerd door Kind en Gezin. Voor de initiatieven die via de school worden georganiseerd maar waarbij de ouders niet rechtstreeks aan de school betalen, geldt hetzelfde. De ouders die hier een beroep op doen, kunnen momenteel geen aanspraak maken op een fiscale aftrek.

Om die problemen op te lossen, zullen we een antwoord uitwerken. Dat staat los van het overleg met de federale wetgever, die mee de oorzaak is van dit alles. We willen niet stil blijven zitten, maar rekening houden met deze elementen in het Strategisch Plan Kinderopvang. Het is onze bedoeling dat in dat plan alle opvang aan een aantal basisvoorwaarden voldoet. Dat betekent dat we meer rekening zullen houden met de specificiteit van de verschillende vormen. Ik heb al gesproken over de sterkte-zwakteanalyse. We zullen al deze zaken ook opnemen in het debat. Wie aan een aantal basisvoorwaarden voldoet, zal een attest van toezicht kunnen krijgen. Dat betekent dat er een oplossing kan komen voor het probleem dat vandaag wordt geschetst.

Zoals reeds eerder is aangekondigd in deze commissie, werken we aan een strategisch plan kin-

Vervotte

deropvang. We bekijken daarbij alle sterktes en zwaktes en we overleggen met alle actoren. Het is onze bedoeling om het uitbreidingsbeleid te laten inpassen in een gedragen consensus van een strategisch plan, want daardoor kunnen we de garantie bieden dat kwaliteit en kwantiteit evenwaardig blijven. We stellen dus niet dat de kwantiteit het belangrijkste is omdat we 5.000 extra plaatsen willen inrichten: we zullen ook rekening houden met de transparantie ten aanzien van de ouders, de gelijkheid, het niet-discrimineren, de controle, de kwaliteit, de fiscale attesten en zo meer.

De discussie over de brede school gaat natuurlijk over veel meer dan enkel over de kinderopvang, maar betreft ook welzijn, preventie, opvoedingsondersteuning en zo meer.

Op korte termijn kan een gemeld initiatief overwogen om een attest van toezicht aan te vragen. Het wordt dan mogelijk om de fiscale attesten uit te schrijven. Natuurlijk is er wel een beperking van het aantal op te vangen kinderen. Voor de opvang die wordt georganiseerd door derden en waarvan de opvangkosten niet worden betaald aan de school, is de mogelijke oplossing op korte termijn het bekijken of het organisatorisch mogelijk is om te verifiëren dat de ouders de opvangkosten toch rechtstreeks aan de school betalen en dat de school fiscale attesten uitreikt. Een andere mogelijke oplossing is, net zoals in het gemelde initiatief, het aanvragen van een attest van toezicht bij Kind en Gezin.

Er zijn dus oplossingen mogelijk op korte termijn. Ze zijn niet zo evident, maar staan los van het overleg dat we wensen met federaal minister Reynders. We willen immers zelf in ons beleidsplan zorgen voor een bredere vorm van attesten van toezicht waarbij alle opvangvormen moeten voldoen aan een aantal basisvoorwaarden en iedereen fiscale attesten kan uitreiken.

Het uitreiken van een fiscaal attest is geen kwaliteitsinstrument. Het bepalen van het uitreiken van fiscale attesten is immers een federale bevoegdheid, het hanteren van een kwaliteitsinstrument is een Vlaamse bevoegdheid. De heer Martens merkte terecht op dat het als hefboom kan worden gebruikt. De federale rondzendbrief die toe-

lichting geeft bij deze wet, beschrijft heel duidelijk, voor wat de kleuter- en lagere scholen betreft, dat er geen specifieke voorwaarden worden gesteld inzake erkenning, subsidie, controle of toezicht. De scholen die opvang organiseren, hebben door hun verbintenis tegenover de ouders de verantwoordelijkheid om personen of diensten aan te stellen die bekwaam zijn om de opvang uit te voeren.

Ik heb geen enkele aanwijzing dat de Franse Gemeenschap minder rigide zou zijn in haar interpretatie van de federale begrippen. Er is een verschil tussen haar dagelijkse praktijk en de interpretatie van de federale begrippen in de wetgeving. De Franse Gemeenschap signaleerde gelijkaardige knelpunten naar aanleiding van de uitbreiding van de mogelijkheid tot fiscale aftrek.

Er wordt terecht gewezen op de fiscale aftrekbaarheid van de speelpleinwerking in Wallonië. Momenteel is die in Vlaanderen niet mogelijk. In Wallonië heeft men immers wel een attest van toezicht op de speelpleinwerking, en omwille van de definitie in de federale wetgeving kan de fiscale aftrekbaarheid worden uitgevoerd. Ook dit punt werd opgenomen in het schrijven aan minister Reynders.

Op korte termijn zijn dus een aantal oplossingen mogelijk. Op lange termijn moeten we de verruiming als hefboom gebruiken om de doelstelling te bereiken die we allemaal onderschrijven. We moeten zorgen voor een evenwicht tussen kwaliteit en kwantiteit. We moeten er ook voor zorgen dat er geen sprake is van te veel controle en te veel rigiditeit en dat de specificiteit, namelijk de sterkte en zwakte van de verschillende vormen, mogelijk wordt gemaakt. Via die hefboom kunnen er basisvoorwaarden worden opgelegd aan iedereen en kan de discriminatie die vandaag zou kunnen ontstaan, worden weggewerkt.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik werd misschien even verkeerd begrepen. Ik ben uiteraard blij dat u de sector niet loslaat en dat u de attesten van toezicht zal instellen met een lage instapdrempel en met beperkte erkennings-

Roex

normen. Anders betalen de ouders het gelag, en dat is voor niemand wenselijk.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wou nog iets melden. Als een opvanginitiatief wordt gemeld aan Kind en Gezin, houdt dat volgens het besluit van juni 1997 in dat toegang moet worden verstrekt aan iemand van Kind en Gezin om eens te komen kijken, meer niet. Kind en Gezin doet vandaag geen controles op die instellingen en opvanginitiatieven. Dat is natuurlijk de keuze die Kind en Gezin maakt. Het melden van een opvanginitiatief zou al moeten volstaan om een attest te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb nog een bijkomende vraag. Wat is de timing voor het strategisch plan kinderopvang? Voor de scholen is het interessant een concrete datum te kennen.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer Dehaene, we voeren uiteraard de controles uit, maar er moet aan een aantal minimale basisvoorwaarden worden voldaan. Als dat het geval is, kan een attest van toezicht worden afgeleverd door Kind en Gezin. We moeten met de sector bespreken wat die minimale basisvoorwaarden moeten zijn, en we willen daarbij rekening houden met de specificiteit. Kind en Gezin moet daarna de controle uitvoeren en de nodige stappen ondernemen als niet is voldaan aan de minimale basisvoorwaarden.

De heer Tom Dehaene: Ik vind het correct dat de kwaliteit in de gaten wordt gehouden. Er zijn echter twee dingen waar rekening mee moet worden gehouden. Ten eerste, degene die betaalt voor opvang, moet daar een attest voor krijgen. Ten tweede moet de plaats waar de opvang wordt georganiseerd, aangepast zijn.

De heer Luc Martens: We kunnen daarover discussiëren. De vraag is of er een koppeling moet worden gemaakt tussen een en ander. Dit kan een

positieve synergie ontwikkelen. Ik schrijf me dan ook in in het antwoord van de minister.

De voorzitter: Mevrouw de minister, kunt u nog antwoorden op de vraag van mevrouw Helsen?

Minister Inge Vervotte: We zijn er volop mee bezig en verwachten de eerste resultaten halfweg dit jaar. Tegen einde 2005 zal de concrete verdere invulling gebeuren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gezondheidsrisico's van afvalstorten

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Jans tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gezondheidsrisico's van afvalstorten.

Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik heb deze vraag opgesteld naar aanleiding van een advies van de Vlaamse Gezondheidsraad van 22 februari 2005 op initiatief van de werkgroep Milieu en Gezondheid. In dat advies vraagt de VGR meer aandacht voor de gezondheidsrisico's van afvalstorten.

In de nabijheid van een stortplaats wonen verhoogt het risico op allerlei gezondheidsaandoeningen. De raad baseert zich op een studie die aantoonde dat vrouwen die rond stortplaatsen wonen, vier keer meer kans lopen op blaaskanker of leukemie. Een andere studie toont aan dat mannen een verhoogd risico hebben op lever-, pancreas- en nierkanker. Uit een Europese studie blijkt dan weer dat wie binnen een straal van 3 kilometer bij een stortplaats met gevaarlijk afval woont, 33 percent meer kans heeft op een baby met niet-chromosomale afwijkingen zoals open ruggetje of gespleten gehemelte, en 40 percent meer kans op chromosomale afwijkingen zoals het syndroom van Down.

Jans

De VGR stelt in zijn advies dat het beleid inzake afvalstorten en bodemverontreiniging fundamenteel meer moet worden gericht op de bescherming van de gezondheid. De raad is van oordeel dat de administratie Gezondheidszorg, en in het bijzonder de Vlaamse Gezondheidsinspectie, systematisch betrokken moeten worden bij het afleveren van milieuvergunningen voor afvalstorten, alsook bij het toezicht tijdens de exploitatie en de periode van nazorg.

De VGR vraagt de minister om een initiatief te nemen inzake de milieueffectrapportage waarbij richtlijnen moeten verzekeren dat voor storten een gezondheidsrisicoanalyse wordt uitgevoerd. Professor Van Larebeke, voorzitter van de werkgroep Milieu en Gezondheid, stelt dat er ook een databank moet komen van epidemiologische waarnemingen en van klachten van omwonenden. Die personen zouden op een betere begeleiding en meer onderzoeken moeten kunnen rekenen.

De Vlaamse Gezondheidsinspectie, deel van de administratie Gezondheidszorg, houdt toezicht op de naleving van het Vlaams Reglement inzake Milieuvergunningen en van de Milieueffectrapportering. Mevrouw de minister, hoe evalueert u de werking van de gezondheidsinspectie met betrekking tot de problematiek van de afvalstorten? Acht u een nauwere samenwerking van de administratie Volksgezondheid en de afdeling Milieu-inspectie van de Vlaamse milieustrategie aangewezen?

Artikel 54 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid bepaalt dat de Vlaamse Regering een netwerk kan oprichten voor de bewaking van de in de mens gemeten blootstelling en van de effecten van fysieke en chemische factoren op de bevolking. Dit heeft de bedoeling maatregelen te kunnen nemen om de volksgezondheid te beschermen. Werd voor Vlaanderen overgegaan tot de ontwikkeling en uitvoering van een programma voor biomonitoring voor omwonenden van afvalstorten? Zo neen, acht u het aangewezen om dit in de toekomst wel te laten gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de problematiek van de afvalstorten in Vlaanderen is ernstig. Talloze studies hebben aangetoond dat er wel degelijk een oorzakelijk verband is – en dat is erg uitzonderlijk – tussen een aantal kankers en geboortefwijkingen, en het wonen in de onmiddellijke omgeving van een stortplaats. Er werd bijvoorbeeld een verhoogd aantal leukemiegevallen vastgesteld in de buurt van een stort in Ramsel.

In juni 2003 heb ik reeds een voorstel van resolutie ingediend over de gezondheidsrisico's verbonden aan het wonen nabij een stortplaats. Dit voorstel stelde dat het steunpunt Milieu en Gezondheid de opdracht moest krijgen om verder onderzoek te verrichten naar de effecten van het wonen naast oude stortplaatsen. De gemeenten moeten vermoedelijke en bekende oude stortplaatsen aanwijzen en melden. Er werd de gemeentebesturen ook gevraagd te onderzoeken welk soort afval er in bepaalde stortputten werd gedumpt en daarover verslag uit te brengen aan het steunpunt Milieu en Gezondheid. Dit zou toelaten beleidsinitiatieven te nemen. Er werd tot slot gevraagd dat er zou worden overlegd tussen de verschillende beleidsdomeinen.

Ik ben erover verheugd dat mijn voorstel van resolutie van juni 2003 nu wordt gesteund door mevrouw Jans. De VGR ondersteunt in een persmededeling eveneens mijn vragen van toen. De raad vraagt meer onderzoek naar oude, niet-gekende stortplaatsen. In de jaren zeventig en tachtig werden in Vlaanderen massaal putten gedolven voor het ontginnen van grondstoffen. De opvulregel leidde ertoe dat vele putten werden opgevuld, al dan niet met afval. In sommige gevallen ging het zelfs om gevaarlijke stoffen waarvan de impact op het milieu en de gezondheid misschien werd onderschat.

Ik heb vorige week minister Peeters ondervraagd over deze problematiek. Hij stelde dat de VGR een advies heeft gegeven zonder medeweten van de OVAM. Het is dan ook verbazend dat beide instellingen niet op dezelfde golflengte zitten. De vraag is waarom de VGR het nodig vond om zelf een advies over te maken. Maakt de OVAM volgens de gezondheidsraad onvoldoende werk van de afvalstortenproblematiek?

Van den Eynde

Het probleem is echt ernstig. In de beleidsnota van minister Peeters staat dat slechts een kwart van de risicogronden gekend is. Het gaat dan niet enkel over stortten, maar ook over lekkende stookolietanks, over ongevallen met milieugevaarlijke stoffen, enzovoort. In Antwerpen zijn er 848 gekende stortplaatsen, in Oost-Vlaanderen 388, in Limburg 345, in Vlaams-Brabant 308 en in West-Vlaanderen 505. Dat maakt een totaal van 2.394 gekende stortplaatsen die deel uitmaken van de 25 percent. Er is dus nog veel werk aan de winkel om oude stortplaatsen te inventariseren.

Mevrouw de minister, hoewel deze problematiek onder verschillende beleidsdomeinen ressorteert en minister Peeters een groot gedeelte van de verantwoordelijkheid draagt, zou ik u graag een paar vragen stellen. Weet u waarom de Vlaamse Gezondheidsraad het nodig achtte om een apart advies uit te brengen? Op welke manier zult u overleg met minister Peeters plegen om deze problematiek grondig aan te pakken, zoals ik in juni 2003 al heb gevraagd?

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst de vraag van mevrouw Van den Eynde beantwoorden. De Vlaamse Gezondheidsraad mag op eigen initiatief adviezen verstrekken. De cel Gezondheid en Milieu van de Vlaamse Gezondheidsraad heeft terecht een advies over deze problematiek geformuleerd. Het is het recht van deze cel van de Vlaamse Gezondheidsraad om dergelijke adviezen te formuleren en om te bepalen met wie ze hierover in contact treden. Aangezien het advies vooral het gezondheidsaspect behandelt, heeft de Vlaamse Gezondheidsraad volledig binnen het eigen kader gewerkt.

Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om op basis van het advies van de Vlaamse Gezondheidsraad beleidsvoorstellen uit te werken. In deze aanbevelingen zal de administratie onder meer aandacht besteden aan een eventuele aanpassing van het decretaal kader. Als we het over het decretaal kader hebben, hebben we het uiteraard over Vlarem en over de milieueffectrapportering, die beide niet onder mijn bevoegdheden vallen.

De Vlaamse Gezondheidsinspectie wordt momenteel systematisch betrokken bij het afleveren van milieuvergunningen voor afvalstorten. De OVAM staat in voor de monitoring van de bestaande stortplaatsen tijdens de exploitatie en tijdens de nazorg. De inspectiebevoegdheden bevinden zich voornamelijk bij de afdeling Milieu-inspectie van Aminal en gedeeltelijk bij de Vlaamse Gezondheidsinspectie. In de praktijk is het vooral de afdeling Milieu-inspectie die bij klachten of onregelmatigheden inspecties uitvoert en die de nodige stappen zet om een goede exploitatie te verzekeren. De afdeling Milieu-inspectie signaleert alle waargenomen effectieve gezondheidsrisico's aan de Vlaamse Gezondheidsinspectie. Indien de bevolking zich vragen stelt of zich ongerust voelt bij de gepercipieerde toename van bepaalde ziekten in de omgeving van een specifieke stortplaats, zullen de medisch milieukundigen van het Lokaal Gezondheidsoverleg en de Vlaamse Gezondheidsinspectie deze zaak ter harte nemen.

Ik verwacht een eerste rapport met aanbevelingen van mijn administratie tegen het einde van mei 2005. De problematiek van de gezondheidseffecten van de afvalstortplaatsen valt zowel onder mijn bevoegdheid als onder die van minister Peeters. Het is evident dat een nauwe samenwerking tussen de administratie Gezondheidszorg en de afdeling Milieu-inspectie aangewezen is om de bestaande problemen aan te pakken. Dit staat tevens in de aanbevelingen die de commissie ad hoc Milieu en Gezondheid van het Vlaams Parlement in 2000 heeft gedaan. De versterking van deze samenwerking blijft dan ook een aandachtspunt.

In opdracht van de Vlaamse overheid loopt in Vlaanderen reeds sinds 2001 een humaan biomonitoringsprogramma. Dit programma wordt door het Vlaams medisch milieukundig netwerk, bestaande uit de administraties Gezondheid en Leefmilieu, door de medisch milieukundigen van de LOGO's en door het Steunpunt voor Milieu en Gezondheid uitgevoerd en gecoördineerd. Humaan biomonitoring onderzoekt de invloed van de milieuvervuiling op de bevolking door middel van metingen in het menselijk lichaam. Bij het nemen van de beslissing welke metingen in welke streek zullen worden verricht, moeten de verantwoordelijken met verschillende facto-

Vervotte

ren rekening houden. Ze moeten over goede biomarkers voor de vervuilende stoffen beschikken. De blootstelling aan die verontreinigende stoffen moet in het lichaam kunnen worden gemeten.

Tijdens het huidige biomonitoringsprogramma, dat nog tot 2006 loopt, worden geen metingen bij de omwonenden van afvalstorten verricht. Dit jaar starten we met de eerste voorbereidingen van het volgende biomonitoringsprogramma. Tijdens de vormgeving van die nieuwe campagne moeten we met talrijke factoren rekening houden. We moeten bepalen welke milieuproblemen potentieel de grootste impact op de gezondheid hebben. We moeten nagaan of deze invloeden door middel van biomonitoring meetbaar zijn. We moeten berekenen hoe de kosten van de biomonitoring zich tot de budgettaire mogelijkheden verhouden. We moeten nagaan op welke wijze het Vlaams biomonitoringsprogramma in een Europese totaalaanpak, meer bepaald in het Europees actieprogramma milieu en gezondheidszorg kan worden ingepast.

De problematiek van de stortplaatsen is zonder meer voldoende belangrijk om ernstig te worden genomen. Het is de bedoeling hier rekening mee te houden bij het opstellen van het nieuwe biomonitoringsprogramma. Dit proces is momenteel aan de gang. Het nieuwe biomonitoringsprogramma zal na 2006 van start gaan.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik wil wel nog even beklemtonen dat ik me voor deze vraag om uitleg enkel op het rapport van de Vlaamse Gezondheidsraad en op de bijbehorende onderzoeksbijlagen heb gebaseerd. Ik heb me niet op hiervan losstaande studies gebaseerd.

Ik ben blij dat we tegen eind mei 2005 een rapport met aanbevelingen van de administratie mogen verwachten. Ik ben eveneens tevreden met het nieuws over het nieuwe biomonitoringsprogramma. Ik ben ervan overtuigd dat dit programma een meerwaarde kan bieden en een belangrijke lacune kan opvullen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik ben uiteraard tevreden dat de risico's eindelijk zullen worden onderzocht. Eigenlijk is op dit vlak al heel wat onderzoek verricht. Ik hoop dan ook dat we niet te veel meer moeten onderzoeken en dat we snel degelijke beleidsmatige initiatieven kunnen nemen. Minister Peeters heeft me vorige week beloofd hier werk van te maken. Indien beide bevoegde ministers erin slagen om op een goede manier samen te werken, moet het mogelijk zijn om eindelijk een degelijke inventaris op te stellen. Hopelijk zullen de problemen tijdens deze legislatuur worden opgelost.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het uitbreiden van screeningsprogramma's in het kader van kankerpreventie

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het uitbreiden van screeningsprogramma's in het kader van kankerpreventie.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, twee weken geleden hebben kankerspecialisten opnieuw aan de alarmbel getrokken. De aanleiding voor hun ongerustheid is de stijging van het aantal gevallen van borstkanker in het algemeen en de toename van het aantal gevallen van borstkanker op steeds jongere leeftijd in het bijzonder.

Uit de gegevens van professor Tjalma van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen blijkt dat het aantal nieuwe gevallen van borstkanker tussen 1997 en 2001 is blijven stijgen. De stijging bedraagt 39 procent. Hoewel professor Tjalma zich voornamelijk op de resultaten van een onderzoek van de Kankerstichting Limburg baseert, is hij ervan overtuigd dat de cijfers in heel Vlaanderen gelijklopen.

Dillen

We zijn het er allicht over eens dat de screeningsprogramma's een van de redenen vormen waarom momenteel meer gevallen van borstkanker aan de oppervlakte komen. Volgens professor Tjalma verklaren de betere opsporing en de efficiëntere diagnostische methodes evenwel niet alles. Per 3 jaar is er een reële stijging van het aantal gevallen van borstkanker met 1 tot 2 percent. Voor die stijging is momenteel geen verklaring voorhanden. Ons land kent trouwens een van de hoogste kankerincidenties van heel Europa. Een op negen vrouwen krijgt met borstkanker te maken.

Het valt bovendien op dat de patiënten steeds jonger worden. Dit is uiteraard een trieste vaststelling. Een patiënte op vier is jonger dan 50 jaar. Daarenboven doet zich een opmerkelijke stijging bij jonge dertigers voor. Professor Tjalma heeft het in dit verband over een dramatische evolutie en dringt aan op een aanzienlijke verlaging van de leeftijd waarop de Vlaamse overheid een systematische borstkankerscreening organiseert. Een verruiming van die jaarlijkse screening valt trouwens medisch en economisch te verantwoorden.

Ik besef uiteraard dat de financiële voordelen van een uitbreiding van de screening helaas niet in de Vlaamse schatkist belanden. Deze voordelen belanden op het federale niveau. Het Vlaams niveau moet evenwel voor de uitgaven instaan. We mogen echter niet uit het oog verliezen dat de doelstelling in dit geval veel belangrijker dan de financiële lasten of voordelen is.

Aangezien ik hier niet al te pessimistisch of deprimerend wil overkomen, wil ik er nog op wijzen dat de specialisten ook positieve vaststellingen hebben gedaan. Er is de voorbije jaren zeer veel vooruitgang geboekt in de behandeling van borstkanker. Die vooruitgang is trouwens nog steeds aan de gang.

Mevrouw de minister, de cijfergegevens zijn duidelijk. Het verzoek van de specialisten om de screeningsprogramma's te verruimen, is eveneens duidelijk. Wat is uw standpunt? Bent u bereid om initiatieven te nemen om de leeftijd voor de borstkankerscreenings te verlagen? Als ik me niet vergis, loopt het huidige screeningsprogramma onge-

veer 4 jaar. (*Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels*)

Het huidige screeningprogramma loopt nu blijkbaar 2 à 3 jaar. Is er al een evaluatie geweest? Indien ja, wat zijn de resultaten? Indien niet, wordt daarin dan voorzien?

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mevrouw Dillen, het antwoord stond weer in de krant en ik had er niets mee te maken. Een professor heeft op uw vragen geantwoord in De Morgen. Het spijt me bijna dat de heer Tack hier niet aanwezig is. Hij krijgt gelijk inzake zijn bevindingen die hij eerder in de commissie naar voren heeft gebracht.

Mevrouw Dillen, u hebt een aantal cijfers vermeld. De professor extrapoleert die over heel Vlaanderen. Er zijn officiële cijfers van de Vlaamse kankerregistratie. Die cijfers tonen aan dat van 1997 tot 2000 het aantal nieuwe gevallen per jaar per 100.000 inwoners gestegen is van 134,8 tot 161,9. Dat betekent een stijging van 18,4 percent en niet van 39 percent, zoals in de studie wordt geformuleerd.

Als we een correctie uitvoeren en rekening houden met de leeftijdsverdeling van de bevolking, dan bedraagt de stijging slechts 16 percent. De Vlaamse bevolking wordt steeds ouder. Dat alleen al brengt een toename van borstkankerincidentie met zich mee van 2,4 percent op 3 jaar tijd. Zoals u zelf ook zegt, kan die stijging reëel zijn. Ze kan echter ook te wijten zijn aan de steeds betere registratie of aan de verbetering van de opsporing van borstkanker.

Wel moet nog worden opgemerkt dat, hoewel het aantal nieuwe gevallen stijgt, de sterfte door borstkanker geleidelijk aan daalt. Dat blijkt uit de cijfers van de recent gepubliceerde gezondheidsindicatoren 2001-2002. Het klopt dat één op de vier patiënten met borstkanker jonger is dan 50 jaar. Eenzelfde beeld kwam ook naar voren in de cijfers van 1997. Het is dus niet zo dat er een stijging zou zijn bij de jonge dertigers, maar het jaarlijkse verloop van 1997 tot 2000 kent wel schommelingen. Er is volgens onze gegevens echter geen specifieke stijging in die leeftijdsgroep.

Vervotte

Naar de verlaging van de leeftijd van het screeningprogramma werd onderzoek verricht door het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg en door het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid Louis Pasteur. Beide instellingen komen tot het besluit dat een uitbreiding van de leeftijd naar 40 jaar niet zinvol is binnen de screeningprogramma's.

Er is geen enkele studie van hoge kwaliteit die kan aantonen dat borstkankerscreening bij vrouwen van 40 tot 49 jaar voordelig zou zijn. De nadelen van de screening van deze jongere groep zijn groter. Zo zijn er meer vals positieve resultaten. Dat leidt tot ongerustheid en overdiagnose en -behandeling. Er zijn ook meer vals negatieve resultaten. Dat leidt tot een onterechte geruststelling. Ook het verhoogde risico door de blootstelling aan stralen is niet te verwaarlozen.

Een bijkomend argument is dat in deze leeftijdsgroep de mammografie ook minder geschikt is om borstkanker op te sporen door de hogere dichtheid van het borstweefsel op jonge leeftijd. Op jongere leeftijd is het ook mogelijk dat het huidige gehanteerde interval van 2 jaar tussen de twee screenings te groot is. De experts besluiten dan ook dat het niet aan te bevelen valt een systematisch opsporingsprogramma door mammografieën bij vrouwen tussen 40 en 49 jaar uit te voeren.

Als we kijken wat andere dan de twee vermelde centra hierover melden, dan blijkt er ook op Europees vlak hierover geen wetenschappelijke consensus te bestaan. Dat standpunt werd recent nog eens bekrachtigd door de Vlaamse Werkgroep Borstkankeropsporing. Indien er enige wijziging zou optreden of er door ons of in Europa de nodige bevindingen worden vastgesteld, dan zullen die in overweging worden genomen.

De federale overheid heeft het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid Louis Pasteur de opdracht gegeven om het borstkankeropsporingsprogramma te evalueren. De federale overheid is betrokken partij omdat ze de kosten draagt voor die lezingen en omwille van de Riziv-nomenclatuur. Op basis van de registratiegegevens van de screeningcentra evalueert mijn administratie het

programma op Vlaams niveau. Ze zal dan ook samenwerken met het WIV.

Bij het evalueren van een dergelijk programma moet rekening worden gehouden met diverse aspecten. Het belangrijkste element voor ons is de participatiegraad van het programma. Die graad geeft aan in welke mate de vrouwen deelnemen aan het bevolkingsonderzoek. Dat is belangrijk voor het welslagen van het programma en voor de opvolging.

Die participatiegraad wordt per gemeente aan het publiek bekendgemaakt via de website www.borstkankeropsporing.be. De cijfers worden aangepast telkens als er nieuwe gegevens voorhanden zijn.

Mijn aandacht gaat prioritair uit naar het opvolgen en het verhogen van die participatiegraad en het al dan niet betrekken van onder andere de huisarts. Deze prioriteit hangt natuurlijk ook samen met het bewaken van de kwaliteit van de screeningmammografieën en de beoordeling ervan. De erkende regionale screeningcentra houden hiervoor toezicht op de werking van de mammografische eenheden die erkend zijn om de mammografieën in het kader van dit programma uit te voeren. Uit de registratiegegevens kan eveneens een globale kwaliteitsopvolging van het screeningproces gebeuren.

Aangezien het systeem op poten staat, moeten we nu een stap verder zetten bij de evaluatie. We moeten niet alleen de participatie evalueren, maar ook de resultaten van de screening. Dat is een nieuw aandachtspunt bij toekomstige evaluaties. Het is evident dat dit stapsgewijs moet gebeuren in overleg met de betrokken partners. We denken daarbij aan de opvolging van de vrouwen met een afwijkend screeningresultaat, het succes van de behandeling en de stadia waarin kankers worden gevonden.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is positief dat u aankondigt dat als er nieuwe elementen opduiken, de huidige regeling desgevallend wordt herzien. Het is een goede zaak dat u werkt aan een verhoogde participatie.

Dillen

Ik heb wel een bedenking bij het antwoord met betrekking tot de screening van vrouwen jonger dan 50 jaar. U stelt dat er veel vals positieve en vals negatieve resultaten in die categorie zijn. Waar ligt dat aan? U hebt gewezen op het borstweefsel. Dat kan echter toch niet de enige oorzaak zijn. Het pleit toch niet voor de kwaliteit van de screeningprogramma's als u zegt dat het gaat over een behoorlijk aantal gevallen.

Mevrouw de minister, ik begrijp dat om budgettaire redenen de onderzoeken niet kunnen gebeuren bij vrouwen jonger dan 50 jaar. Ook u moet keuzes maken. Toch zou het zinvol kunnen zijn om minder gegoede vrouwen uit die groep op de een of andere manier te overtuigen om zelf het initiatief te nemen om elke 2 jaar zo'n onderzoek te ondergaan. Heel wat vrouwen doen dat nu al op eigen kosten.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mevrouw Dillen, ik begrijp uw zorg. Als we aan preventie willen doen, dan moet er eerst wel worden gezorgd voor een voldoende wetenschappelijke onderbouw en een evidence-based onderzoek. We mogen onze mensen niets wijsmaken en hen een vals gevoel van veiligheid geven. We willen dat absoluut vermijden.

Ik zal me niet laten verleiden tot een wetenschappelijke argumentatie. U kunt die terugvinden in de rapporten van het WIV en het federaal kenniscentrum. Het borstweefsel zou inderdaad hét doorslaggevende argument zijn. Er zijn misschien ook andere elementen die u in het rapport kunt terugvinden. Deze beslissing is niet genomen op basis van budgettaire overwegingen.

Als men om betere resultaten te boeken toch zou overgaan tot het uitvoeren van mammografieën, dan zouden er bijkomend ook echografieën moeten worden uitgevoerd, wat uiteraard de kosten zou verhogen. We moeten ons afvragen op welke manier welke aanbevelingen kunnen gebeuren en of die tot goede resultaten leiden.

We baseren ons op de adviezen van experts. Als er nieuwe elementen worden aangedragen, zijn we

bereid wijzigingen aan het beleid aan te brengen. We moeten er over blijven waken dat een en ander wetenschappelijk voldoende is onderbouwd. Vandaag vinden wetenschappers het echter niet aangewezen om de screeningprogramma's uit te breiden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.15 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

